

تقسیمات حدودی-اداری حصار شادمان، سال های

۱۹۱۰-۱۹۵۱

(املاک‌داری، ولایت، دوشنبه، ولایت حصار، ناحیه ی حصار و ولایت استالین آباد)

نور محمد عبدالحامد ۱

حصار شادمان یا وادی حصار از ناحیه‌ی بایسون ولایت سرخان دریای جمهوری ازبکستان آغاز می‌گردد، «زمین های نشیب هموار میان کوه ها را در بر گرفته است، از این سبب نام وادی را دارد. در چنین وادی ها تراکم و فشردگی جمعیت خیلی زیاد است.» (۲)

در تاجیکستان امروزه ناحیه‌های تورسون زاده، شهر نو، حصار، رودکی، ورزاب، وحدت، یوان و فیض آباد را وادی حصار یا حصار شادمان می‌نامند. تاریخ حصار شادمان مثل دیگر موضع های تاجیکستان امروزه گذشته‌ی باستانی داشته تحقیقات باستان‌شناسی نشان داده است که این موضع خیلی قدیمه می‌باشد. یعنی یادگاری‌های دوره ی نئولیت (: عصر حجر جدید یا نو سنگی)، تقریباً ۹-۷ هزار سال پیش از این را در بر می‌گیرد که در آسیای مرکزی ۳ نمود یا ۳ نوع یادگاری های دوره ی مورد نظر معلومند:

۱. اناوی : کشاورزی محض.

۲. کلتنه مناری: ماهیگیری، شکار و صیادی.

---

1 دکتر زبان و ادبیات فارسی، عضو هیأت علمی دانشگاه

2 Энциклопедияи Советии тоҷик-ҷилди 1, саҳ 635- Душанбе-1978

۳. حصارى: آمیخته‌یى از کشاورزى، دامدارى و شكار. (۱)

آکادمیسین باباجان غفور اف در این باره می نویسد: «در کوهستان و محل های نزد کوهسار آسیای میانه عمومیت قبیلوی [قبیلگی] سوّم، تملن حصار اسکان داشته است.

تاریخ موجودیت تملن حصار و سنین اساسی آثار آن نیز معین شده است. معلوم گردید که این تملن نه کمتر از سه هزار سال (هزاره‌های ۶-۳ پیش از میلاد) دوام داشته است. یادگاری های دوره‌ی اول این تملن در توتقاول [نارک]، دوره‌ی میانه در کوه بولیان دتغره و نهایت دوره‌ی آخر آن در تپه‌ی غازیان حصار محفوظ مانده‌اند». (۲)

و نهایت عالمان به چنین خلاصه آمده‌اند [نتیجه‌ای رسیده‌اند] که تملن حصار وسعت و گسترش داشته است. این اندیشه‌ی خویش را استاد باباجان غفوراف چنین جمع بست [نتیجه‌گیری] نموده است:

«این نوع یادگاری ها اساساً واحه‌های سرزمین امروزه‌ی تاجیکستان را فرا گرفته‌اند. یادگاری های مشابه این در دیگر ناحیه‌های کوهستانی آسیای میانه، از جمله در شمال تاجیکستان، فرغانه و ساحل های ایستیک کول مشاهده شده‌اند». (۳)

در عصرهای بعدی، مخصوصاً در عصرهای میانه تا انقلاب بخارا (۲ سپتامبر سال ۱۹۲۰) حصار مرکز اداری و فرهنگی بخارای شرقی بود. از چهار دروازه‌ی شهر حصار تاجران از چین، ایران، افغانستان، هندوستان، از تمام سرزمین آسیای میانه و روسیه وارد این شهر عظیم گشته، موجب رواج و رونق تجارت می‌گردیدند. هم زمان با رشد تجارت، صنعت و علم، ادبیات و هنر و آموزش نیز خیلی پیش رفته بود.

مقصد ما آن است که در اساس یک آپیرک [رساله، مقاله] تاریخی که بااسناد و مدارک موجود در شعبه‌ی بایگانی وزارت کارهای داخلی جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان و یک قطار اثرهای محققان ما قبل انقلابی روس ترتیب داده شده است، تقسیمات حدودی-اداری حصار شادمان را در سال های ۱۹۱۰-۱۹۵۱، یعنی تا برهم داده شدن آخرین ولایت در وادی حصار تاجیکستان (یعنی ولایت استالین آباد)، نشان

1 Н.Ҳақимов «Ғаърихи Халқи Тоҷик»- Душанбе «Ирфон»-2006, саҳ 32.

2 Б.Ғафуров. «Тоҷикон», таърихи қадимтарин, қадимва асри миёна, нашриёти «Ирфон»- Душанбе 1983, саҳ 24

3 Дар ҳамон чо

معلومات در باره ی بیکی‌گری حصار

عالم کشورشناس روس د.ن. لوگوفت در اثر تحقیقاتی تاریخی خود تحت عنوان «خانی‌گری بخارا در ترکیب مستعمره‌ی روس (۱۹۰۰-۱۹۱۰)، در باره ی ۲۷ بیکی‌گری امارت بخارا واقع در بخارای شرقی، قسم مرکزی و جنوبی تاجیکستان امروزه» معلومات و اطلاعاتی را ارائه داده است. او از جمله در باره ی بیکی‌گری حصار و املاک‌داری آن معلومات می‌دهد. یعنی در سال‌های ۱۹۰۰-۱۹۱۰ تا عرفه‌ی [آستانه‌ی] انقلاب بخارا (سپتامبر ۱۹۲۰) بیکی‌گری حصار عبارت از ۲۰ املاک‌داری بوده (۲) که مؤلفان «تقسیمات اداری» در حدود کدام ناحیه‌ها بودن املاک‌داری‌ها را نشان داده‌اند و از جمله حدود چارتای آنها را معین کرده نتوانسته‌اند و ما آن را معین ساختیم.

املاک‌داری حصار (: حدود حصار امروزه)، فیض‌آباد (حدود ناحیه‌ی فیض‌آباد)، قرتاغ (ناحیه‌ی شهر نو)، ریگر (: امروزه ناحیه‌ی تورسون زاده)، دشن‌آباد (مشخص نشده است، لیکن در ساحل دریا [رود] ی توپ‌آنگ جمهوری ازبکستان که با جمهوری تاجیکستان هم‌سرحد می‌باشد، دشن‌آباد (این دیار با انارهای شیرین و خوش لذت خود مشهور گشته بود) نام موضعی است که اهالی آن اساساً تاجیکان می‌باشند. ن.ا.)

املاک‌داری آرتاقروق، نیز حدودش معین نشده است. املاک‌داری آرال (حالا ناحیه‌ی عبدالرحمان جامی) می‌باشد.

املاک‌داری سلطان رباط هم مشخص نشده است. (در ناحیه‌ی رودکی سلطان‌آباد نام موضعی می‌باشد که شاید آنجا باشد. ن.ا.)

املاک‌داری خانقاه (: ناحیه‌ی حصار دره ی خوش منظره ی الماسی) می‌باشد، املاک‌داری یوان (: ناحیه ی یوان امروزه)، املاک‌داری ینگگی بازار، از کلمه‌ی ازبکی به معنای بازارنو (: حالا ناحیه‌ی وحدت)، املاک‌داری دوشنبه (: دوشنبه‌ی امروزه)، املاک‌داری مولانا (حالا دیهه‌ی حضرت مولانا [یعقوب چرخ‌ی] بوده، در قسم شرقی شهر دوشنبه، در

1 А.И.Кошелова. П.Н. Василев «Административие территориальное деленте Таджикистана (исторической очерк)-Сталинобод 1948года

2 Д.Н. Логофет «Бухерского Ханство под русским протекторатом»-издание березовского. СПб. 1911 год.страни 240

فاصله ی ۹ کیلومتری مرکز شهر دوشنبه جایگیر شده است، (در حال حاضر تابع ناحیه رودکی می باشد)، املاکداری نارک (حالا شهر نارک و اطراف آن)، املاکداری لُقی بیگی (: ناحیه ی وحدت)، املاکداری قُرْمندی (حالا دهنه کییک ولایت ختلان)، املاکداری غازی ملک (حالا آب کییک ولایت ختلان)، املاکداری باباتاغ (شاید جماعت آریانای ناحیه ی حصار باشد)، املاکداری راونک نوشته شده است (شاید راغون امروزه باشد، چونکه مؤلفان موضع آن را نتوانسته اند معین سازند. ن.ا).

بعضی از عالمان روس املاکداری را همچون «وُلُوست» به قلم داده اند که «واحد حدودی-اداری در روسیه (عصرهای ۱۱ تا ۲۰)، از عصر ۱۵ قسم اویزد در آسیای مرکزی نیز پس از الحاق گردیدن به روسیه جاری شد. تمام حدود آسیای میانه (غیر از حدود امارت بخارا و خانیگری خیوه) به ولایت، اویزد و وُلُوست ها تقسیم گردید. اصلاحات ۱۹۲۸-۱۹۳۰ سیستم اویزد و وُلُوست را به ناحیه تبدیل داد. (۱) بعضی عالمان املاکداری را تقسیمات اداری نامیده اند.

در باره ی معین نمودن مفهوم های املاکداری اندیشه های عالمان مختلفند. مثلاً ن.مائیف عقیده دارد که املاکداری همانند «حاکمیت مربوط به اداره ی وُلُوست» در روسیه می باشد. ای. ماگیدویچ در مواد و اسناد متعلق به تشکیل نواحی در آسیای مرکزی از املاکداری به عنوان تقسیمات اداری یاد کرده است. (۲)

عقیده ی مؤرخ مشهور ا.ا. سمیونوف از اندیشه های عالمان در بالا ذکر شده فرق داشته، معلومات پُر قیمتی را در برمی گیرد. او از جمله می نویسد: «شخص منصب دار مشغول با جمع آوری املاک را املاکدار می نامند. امارت بخارا که از طرف میر یا بیک ها اداره می گردید به املاکداری تقسیم می شد. (۳)

باید گفت که خواننده از این سرچشمه [منبع] ای تاریخی مربوط به املاکداری های بیکی گری های بلجوان، درواز، قراتگین، کولاب، شاهگیری (مؤمن آباد)، قُرغان تپه و قبادیان معلومات ضروری را می تواند پیدا کند. (۴)

1 Энциклопедия Советии Точик, чилди 1, сах 641-Душанбе 1978.

2 Маев Н, Очерки Гиссаркого Края: в собрание, материалы по сатистике Туркистанского края. СПб. 1897 год, стр 286.

3 И.А.И. Кашелова. П.П.А Василев «административне теритриальное деление Таджикистана (Истарической очерк) город Сталинобод, 1948 стр.13

4 Хамон чо сах 12.

بیکی‌گری حصار در آستانه‌ی سال ۱۹۲۰ شامل املاکداری های زیر بود: ورزاب (ناحیه ی ورزاب)، حصار (ناحیه ی حصار)، غازی ملک (ناحیه ی دهنه کبیک)، ایسن حاجی (کوکناش مرکز ناحیه ی رودکی)، بدرکلینی (ناحیه ی عبدالرحمان جامی)، چیرتک (ناحیه ی وحدت)، رامیت (وحدت کنونی)، فیض آباد (ناحیه ی فیض آباد)، دوشنبه (شهر دوشنبه) و یاوان (ناحیه ی یاوان).

املاکداری قرتاغ و ریگر که امروزه ناحیه‌های شهر نو و تورسون زاده را در بر می‌گرفت جزو بیکی‌گری سرآسیا (حالا ولایت سرآسیای جمهوری ازبکستان) بود. (۱)
جمهوری خلقی شوروی بخارا از سال ۱۹۲۰ تا ماه اکتبر سال ۱۹۲۴ فعالیت نموده‌است.

در این دوره حدود بخارای شرقی (منظور تاجیکستان جنوبی و مرکزی) عبارت بود از ۵ ولایت زیر: ولایت های دوشنبه، سرآسیا (حالا جزو جمهوری ازبکستان می باشد)، قُرغان تپه، غرم و کولاب. شایان ذکر است که ناحیه‌های علی‌حده ی آن را تومن می‌نامیدند. عموماً در این منطقه ۲۴ تومن وجود داشت. وادی حصار امروزه، از ۲ ولایت تشکیل گردیده بود.

۱. ولایت دوشنبه (شامل تومن‌های دوشنبه، حصار، ینگبازار، وحدت‌امروزی، یاوان و فیض آباد).

۲. ولایت سرآسیا از تومن های فخرآباد، ریگر و قرتاغ. باقی مانده ۱۶ تومن دیگر تابع دیگر ولایت ها بودند.

از روی این معلومات می‌توان به این نتیجه رسید که ولایت دوشنبه سال ۱۹۲۰ بعد از انقلاب خلقی بخارا تشکیل شده است.

به همگان معلوم است که سال ۱۹۲۴ تقسیمات اداری-حدودی در آسیای مرکزی از نو صورت گرفت. در عرفه‌ی تشکیل شدن جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان به جای ولایت های سابق الذکر، منطقه‌ها و به جای تومن ها ناحیه‌ها تشکیل

شدند.

به منطقه‌ی حصار ناحیه‌های شهر نو، استالین آباد (دوشنبه)، لقی تاجیک (ناحیه ی رودکی)، آب گرم و ینگی بازار (وحدت) شامل شد. در این مدت حصار و ریگر تابع ناحیه شهر نو بوده، تومن های حصار، قرتاغ و ریگر برهم خرده است. (۱)
خلاصه اینکه تا ماه آوریل سال ۱۹۲۷ ولایت دوشنبه فعالیت می‌کرد. از سال ۱۹۲۷ تا سال ۱۹۲۹ ولایت حصار نامگذاری شد. موافق معلومات ماه دسامبر سال ۱۹۲۹ منطقه‌ی حصار نامگذاری شد. (۲)

سال ۱۹۳۰ منطقه‌ها برهم داده شدند. تا ماه مارس سال ۱۹۳۸ ناحیه‌ها از توابع کمیته‌ی اجرائیه‌ی مرکزی تاجیکستان محسوب می شدند.

سال ۱۹۳۲ ناحیه حصار تشکیل شد که حالا یکی از ناحیه‌های تابع مرکز جمهوری تاجیکستان به شمار می رود. سال ۱۹۳۹ ولایت استالین آباد تشکیل شد که مرکز آن شهر دوشنبه‌ی کنونی بود. ناحیه‌های تابع جمهوری، همچنین ناحیه‌های منطقه‌ی قُرغان تپه‌ی ولایت ختلان امروزه تابع ولایت استالین آباد بود. این ولایت تازه تأسیس شامل ناحیه‌های زیر نیز بود:

الماسی (سال ۱۹۴۶-۱۹۴۸)، ورزاب، حصار، کوکتاش (رودکی)، نارک، اُرچُنیکیدزه آباد (ناحیه‌ی وحدت)، رامیت، پخته[پنبه]آباد (تابع ناحیه‌ی تورسون زاده)، ریگر (حالا ناحیه‌ی تورسون زاده)، راحتی (استالین آباد، فیض آباد، شهرنو و یاوان)، وروشیلوف آباد (۳) (حالا ناحیه‌ی عبدالرحمان جامی)، دهنه کییک، جلیکول، کاگانویچ آباد (واقع در بین ناحیه‌ی جلال الدین رومی و شهر قُرغان تپه)، گیروف آباد (پنج امروزه، قُرغان تپه)، میکویان آباد (قبادیان)، مولوتف آباد (ناحیه ی قُمسنگیر)، اکتر (باختر) و ناحیه‌ی دَنغَره‌ی امروزه واقع در ولایت ختلان.

سال ۱۹۴۴ از ولایت استالین آباد ناحیه‌های وروشیلوف آباد، دهنه کییک، جلیکول، کاگانویچ آباد، گیروف آباد، قُرغان تپه، میکویان آباد، مولوتف آباد، اکتر و ناحیه

1 Ҳамон чо саҳл1

2 Ҳамон чо саҳл1

3 Вожаҳои русӣ насаби ходимони давлатии Иттиҳоди Шӯравӣ мебошад, ки вилояту шаҳру ноҳияҳо, хочагиву ҷамоату деҳаҳо номгузори мешуд. (шарҳи муаллиф).

دنگره‌ی امروزه واقع در ولایت ختلان جدا گشتند و ولایت فُرعان تپه تشکیل شد. موافق قرار شورای وزیران اتحاد شوروی مورخ ماه آوریل سال ۱۹۵۱ ولایت استالین‌آباد برهم داده شد.

امروز وادی حصار شامل ناحیه‌های تابع مرکز بوده، ناحیه‌های ریگر، شهر نو، حصار، رودکی، ورزاب، وحدت و فیض آباد را در بر می‌گیرد. مرکز جمهوری تاجیکستان شهر دوشنبه نیز در این وادی جایگیر بوده، چهار ناحیه ی کلان را در خود متحد ساخته است.

در پایان معلومات مختصری راجع به ناحیه‌های حصار شادمان ارایه می‌گردد که امروز در حدود جمهوری تاجیکستان وجود داشته، به عنوان ناحیه‌های تابع مرکز یاد می‌شوند.

۱. ناحیه حصار :

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری بیکی‌گری حصار امارت بخارا. سال‌های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ تومن حصار ولایت دوشنبه‌ی جمهوری خلقی شوروی بخارا. سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ تومن قرتاغ و حصار ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال ۱۹۲۹-۱۹۳۰ جزو ناحیه‌ی شهر نو منطقه‌ی حصار. سال‌های ۱۹۳۲-۱۹۳۹ ناحیه‌ی حصار جمهوری تاجیکستان. از سال ۱۹۳۹ ناحیه‌ی حصار ولایت استالین‌آباد جمهوری تاجیکستان. (۱)

۲. ناحیه‌های اُرْجُنیکیدزه‌آباد (حالا ناحیه وحدت):

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری چیرتک، کافر نهان، رامیت، فیض آباد بیکی‌گری حصار امارت بخارا.

سال‌های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ تومن ینگی بازار ولایت دوشنبه‌ی جمهوری خلقی شوروی بخارا.

سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ تومن ینگی بازار ولایت حصار جمهوری مختار شوروی

سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۲۷-۱۹۲۹ ناحیه ی ینگى بازار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۲۹-۱۹۳۰ ناحیه ی ینگى بازار منطقه ی حصار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۳۰-۱۹۳۶ ناحیه ی ینگى بازار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال ۱۹۳۶ ناحیه ی ارجنیکدزه آباد نامگذاری شد.
 سال های ۱۹۳۶-۱۹۳۹ ناحیه ی ارجنیکدزه آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 از سال ۱۹۳۹ ناحیه ی ارجنیکدزه آباد ولایت استالین آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.(۱)

۳. ناحیه ی رامیت:

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری رامیت بیکی گری حصار امارت بخارا.
 سال های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ جزو تومن ینگى بازار ولایت دوشنبه ی جمهوری خلقی شوروی بخارا.
 سال های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ جزو ناحیه ی ینگى بازار ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۲۷-۱۹۲۹ جزو ناحیه ی ینگى بازار تومن حصار ولایت مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۲۹-۱۹۳۰ جزو ناحیه ی ینگى بازار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۳۰-۱۹۳۵ جزو ناحیه ی ینگى بازار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 در سال ۱۹۳۵ از ناحیه ی ینگى بازار جدا گشته، به ناحیه ی رامیت جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان تبدیل یافت.
 سال های ۱۹۳۵-۱۹۳۹ ناحیه ی رامیت جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال ۱۹۳۹ ناحیه‌ی رامیت ولایت استالین‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان. (۱)

۴. ناحیه‌ی فیض‌آباد:

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری فیض‌آباد بیکی‌گری حصار امارت بخارا. سال‌های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ تومن فیض‌آباد ولایت دوشنبه‌ی جمهوری خلقی شوروی بخارا.

سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۹ جزو تومن ینگ‌ی بازار ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال‌های ۱۹۲۹-۱۹۳۰ جزو ناحیه‌ی ینگ‌ی بازار منطقه‌ی حصار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال‌های ۱۹۳۰-۱۹۳۹ ناحیه‌ی فیض‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان. از سال ۱۹۳۹ ناحیه‌ی فیض‌آباد ولایت استالین‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

۵. ناحیه‌ی راحتی:

سال ۱۹۳۶ در نتیجه‌ی تجزیه و تقسیم ناحیه‌ی اُرْجُنْکِیدزَه‌آباد ناحیه‌ی راحتی به وجود آمد.

۶. ناحیه‌ی رودکی:

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری عیسی‌خواجه و بدرکلین بیکی‌گری حصار امارت بخارا. ۱۹۲۰-۱۹۲۴ حدود ناحیه تومن فخرآباد و یاوان ولایت دوشنبه‌ی جمهوری خلقی شوروی بخارا.

سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ تومن ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال ۱۹۲۷ ناحیه‌ی لقی-تاجیک تشکیل شد که بر اثر تقسیمات جدید،

تومن‌های فخرآباد و یاوان ولایت حصار جمهوری خود مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان تشکیل گردیدند.
 سال‌های ۱۹۲۷-۱۹۲۹ ناحیه‌ی لقی-تاجیک جمهوری خود مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال‌های ۱۹۲۹-۱۹۳۰ ناحیه‌ی لقی-تاجیک منطقه‌ی حصار جمهور شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال‌های ۱۹۳۰-۱۹۳۶ ناحیه‌ی لقی-تاجیک جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال‌های ۱۹۳۶-۱۹۳۹ ناحیه‌ی کوکناش جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 از سال ۱۹۳۹ ناحیه‌ی کوکناش ولایت استالین آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.(۱)

۷. ناحیه‌ی تورسون‌زاده:

تا سال ۱۹۲۰ املاک‌داری ریگر بیکی‌گری حصار امارت بخارا.
 سال‌های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ تومن‌ریگر ولایت سراسیای جمهوری خلقی شوروی بخارا.
 سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ جزو تومن قرتاغ ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال‌های ۱۹۲۷-۱۹۲۹ جزو ناحیه‌ی قرتاغ جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال‌های ۱۹۲۹-۱۹۳۰ جزو ناحیه‌ی شهرنو منطقه‌ی حصار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال‌های ۱۹۳۰-۱۹۳۵ جزو ناحیه‌ی شهر نو جمهوری تاجیکستان.
 سال ۱۹۳۵ ناحیه‌ی ریگر جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان تشکیل شد.

سال ۱۹۳۹ ناحیه‌ی ریگر ولایت استالین‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

۸. ناحیه‌ی پخته‌آباد:

سال ۱۹۳۶ طبق تقسیمات ناحیه‌های ریگر و شهر نو تشکیل شده است. سال‌های ۱۹۳۶-۱۹۳۹ ناحیه‌ی پخته‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال ۱۹۳۹ ناحیه پخته آباد ولایت استالین‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان. (۱)

۹. ناحیه‌ی شهر نو:

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری قرتاغ بیکی‌گری حصار امارت بخارا. سال‌های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ تومن قرتاغ ولایت سر آسیای جمهوری خلقی شوروی بخارا.

سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ تومن قرتاغ ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال‌های ۱۹۲۷-۱۹۲۹ ناحیه‌ی قرتاغ جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال‌های ۱۹۲۹-۱۹۳۰ ناحیه‌ی شهر نو منطقه‌ی حصار جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال‌های ۱۹۳۰-۱۹۳۹ ناحیه‌ی شهر نو جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.

سال ۱۹۳۹ ناحیه‌ی شهر نو ولایت استالین‌آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان گردید. (۲)

1 Ҳамон ҷо, саҳ 44.
2 Ҳамон ҷо, саҳ 46.

۱۰. ناحیه ی ورزاب:

تا سال ۱۹۲۰ املاکداری ورزاب بیکی‌گری حصار امارت بخارا.
 سال های ۱۹۲۰-۱۹۲۴ تومن دوشنبه‌ی ولایت دوشنبه‌ی جمهوری خلقی شوروی بخارا.
 سال های ۱۹۲۴-۱۹۲۷ تومن دوشنبه و حصار ولایت حصار جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۲۷-۱۹۲۹ محل دهات ناحیه‌ای شورای شهری شهر دوشنبه‌ی جمهوری مختار شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۲۹-۱۹۳۴ محله‌ی دهات شورای شهری شهر استالین آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال های ۱۹۳۴-۱۹۳۹ ناحیه‌ی ورزاب جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان.
 سال ۱۹۳۹ ناحیه ی ورزاب ولایت استالین آباد جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان. (۱)

۱۱. ناحیه ی الماسی:

سال ۱۹۴۶ در نتیجه ی تقسیمات ناحیه‌های ورزاب و حصار و استالین‌آباد تشکیل شده در ترکیب ولایت استالین آباد قرار داشت و سال ۱۹۴۸ برهم داده شد. (۲)

خلاصه [نتیجه]

سال های ۱۹۲۰-۱۹۵۱ دوره‌ی گذار ساخت شوروی بود. بعد از برهم خوردن ولایت استالین آباد (۱۹۵۱) ناحیه‌های حصار شادمان همچون ناحیه‌های تابع مرکز، چه در دوره ی شوروی و چه در دوره‌ی استقلالیت جمهوری تاجیکستان بهر پیشرفت حیات اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی مملکت سهم و حصه‌ی سزاوار گذاشتند.

ادبیات استفاده‌شده [منابع و مآخذ]:

1 Ҳамон ҷо, саҳ 46
 2 Ҳамон ҷо, саҳ 41

1. А.И. Кашелова. П.А. Василев «Административно Территориальное деление Таджикистана (Исторический очерк) – Сталинабад, 1948 год.
2. Б. Фафуров «Точикон» «Таърихи қадимтарин, қадим ва асри миёна» нашриёти «Ирфон» Душанбе соли 1983, саҳ 24.
3. Д.Н. Логофет. «Бухарского Ханство под русским протекторатом» Издание Березевского СПБ 1911 год, стр 240.
4. Маев Н. «очерки Гиссарского края» СПБ 1879,стр 286.
5. Семёнов. А.А. «Очерк поземелного падатного и налагового устройства бухарского Ханства» Тошкент 1929 год, стр 34.
6. Нозим Ҳақимов «Таърихи Халқи Тоҷик» Душанбе нашриёти «Ирфон» 2006, саҳ 32.
7. Энциклопедияи Советии Тоҷик, ҷилди 1, Душанбе 1978, саҳ 635,641.